

Suvestinė redakcija nuo 2023-10-27

Įsakymas paskelbtas: TAR 2017-06-27, i. k. 2017-10793

Nauja redakcija nuo 2023-10-27:

Nr. [V-1116](#), 2023-10-26, paskelbta TAR 2023-10-26, i. k. 2023-20926

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 71:2023 „GYDYTOJAS GERIATRAS“
PATVIRTINIMO**

2017 m. birželio 26 d. Nr. V-803
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 71:2023 „Gydytojas geriatras“ (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2017 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. V-803
(Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2023 m. spalio 26 d. įsakymo Nr. V-1116
redakcija)

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 71:2023 GYDYTOJAS GERIATRAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 71:2023 „Gydytojas geriatras“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) nustato gydytojo geriatro teises, pareigas ir kompetenciją.

2. Lietuvos medicinos norma privaloma visiems gydytojams geriatrams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

3. Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

3.1. Geriatrija – medicinos sritis, nagrinėjanti senyvo amžiaus asmenų fizinius, psichikos, funkcinis ir socialinius sutrikimus bei apimanti skubių, ilgalaikių, medicininės reabilitacijos ir profilaktikos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą.

3.2. Gydytojas geriatras – medicinos gydytojas, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs gydytojo geriatro profesinę kvalifikaciją.

3.3. Gydytojo geriatro praktika – teisės aktų reglamentuota gydytojo geriatro pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją vykdoma asmens sveikatos priežiūra, apimanti senyvo amžiaus asmenų profilaktiką, gydymą, medicininę reabilitaciją.

3.4. Kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos kituose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

4. Gydytojo geriatro profesinė kvalifikacija įgyjama baigus universitetines medicinos studijas ir geriatrijos rezidentūrą. Užsienyje įgyta gydytojo geriatro profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Teisę verstis gydytojo geriatro praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs gydytojo geriatro profesinę kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis medicinos praktika pagal gydytojo geriatro profesinę kvalifikaciją.

6. Gydytojas geriatras verčiasi gydytojo geriatro praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti geriatrijos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teisę teikti ir gydytojas geriatras.

7. Gydytojas geriatras dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros specialistais.

8. Gydytojas geriatras vadovaujasi asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

9. Gydytojas geriatras turi teisę:

9.1. verstis gydytojo geriatro praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

9.2. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymo Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

9.3. išduoti medicininius ar sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

9.4. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.5. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

9.6. nustatyti vaiko gimimo momentą Lietuvos Respublikos vaiko gimimo momento nustatymo įstatymo nustatyta tvarka;

9.7. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka;

9.8. gauti darbui būtiną informaciją apie gydomus ir konsultuojamus pacientus iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;

9.9. vykdydamas Lietuvos medicinos normoje nurodytą veiklą, tvarkyti paciento asmens duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka.

10. Gydytojas geriatras turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

11. Gydytojas geriatras privalo:

11.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą;

11.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi praktika, licenciją, kvalifikuotai tirti, diagnozuoti ir gydyti ligas, būkles bei sveikatos sutrikimus, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

11.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuotis ir (ar) gydytis pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

11.4. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

11.5. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

11.6. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems

asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

11.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

11.8. laikytis licencijuojamos asmens sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;

11.9. tvarkyti gydytojo geriatro praktikos dokumentus;

11.10. paaiškinti gydytojo geriatro praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

11.11. taikyti tik medicinos mokslo įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytus atvejus;

11.12. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytus atvejus. Užtikrinti, kad medicinos priemonės būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone pateikiama informacija;

11.13. Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka teikti statistinius ir kitus atskaitomybės duomenis;

11.14. informuoti teisėsaugos institucijas apie visus atvejus, kai į sveikatos priežiūros įstaigą kreipiasi arba pristatomas asmuo, kurio gyvybei kelia pavojų padaryti kūno sužalojimai, taip pat asmuo, kurio gyvybei pavojus negresia, tačiau jam padarytos durtinės, pjautinės, šautinės ar dėl sprogimo atsiradusios žaizdos arba kitokio pobūdžio kūno sužalojimai, kurie gali būti susiję su nusikaltimu;

11.15. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

12. Gydytojo geriatro profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs gydytojo geriatro profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę medicinos mokslo ir praktikos pažangą.

13. Gydytojas geriatras turi žinoti:

13.1. sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos organizavimo pagrindus;

13.2. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

13.3. medicinos statistikos pagrindus;

13.4. sveikatos draudimo pagrindus;

13.5. sveikatos teisės pagrindus;

13.6. asmens duomenų apsaugos principus;

13.7. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis.

14. Gydytojas geriatras turi išmanyti:

14.1. medicinos etikos ir deontologijos pagrindus;

14.2. žmogaus anatomiją, fiziologiją, patologinę fiziologiją;

14.3. sveikos mitybos senyvame amžiuje pagrindus;

14.4. senėjimo nulemtus organizmo pokyčius;

14.5. senyvo žmogaus psichologijos ypatumus;

14.6. skiriamų vaistinių preparatų veikimą, jų šalutinį poveikį, sukeltas komplikacijas, farmakoterapijos senyvame amžiuje principus;

14.7. daugiadalykės komandos darbo principus ir darbo su senyvo amžiaus pacientais principus;

14.8. slaugos ir palaikomojo gydymo bei paliatyviosios pagalbos pagrindus;

- 14.9. psichogeriatrijos pagrindus;
- 14.10. medicininės reabilitacijos pagrindus;
- 14.11. priešlaikinio senėjimo ir ligų prevenciją;
- 14.12. ilgalaikio stebėjimo ir priežiūros bei asmens vadybos principus;
- 14.13. asmens sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos organizavimo principus ir pagrindinius rodiklius;
- 14.14. įrodymais pagrįstos medicinos principus, mokslinės literatūros, metodinių rekomendacijų ir gairių pritaikymą praktikoje;
- 14.15. darbų saugos reikalavimus savo darbo vietoje.
- 15. Gydytojas geriatras turi gebėti:
 - 15.1. bendrauti su senyvo amžiaus pacientais ir jų artimaisiais;
 - 15.2. rinkti epidemiologinę, ligos, gyvenimo, imunologinę, alergologinę, socialinę ir šeiminę anamnezę;
 - 15.3. organizuoti ir koordinuoti asmens sveikatos priežiūros specialistų komandos (kineziterapeuto, ergoterapeuto, medicinos psichologo, gydytojo psichiatro, socialinio darbuotojo, logoterapeuto ar kitų specialistų pagal poreikį) darbą;
 - 15.4. naudodamas geriatrines anketas, skales ir testus, skirtus funkciniam savarankiškumui, pažinimo funkcijoms, depresijai, sensorinėms funkcijoms, miego sutrikimams, eisenos ir pusiausvyros sutrikimams, mitybos būklės sutrikimams bei gyvenamajai aplinkai vertinti, atlikti išsamųjį geriatrinį ištyrimą;
 - 15.5. interpretuoti laboratorinių, radiologinių, elektrokardiografijos, endoskopijų ir funkcinų tyrimų duomenis, atskiriant patologinius pakitimus nuo pokyčių, sąlygotų senėjimo;
 - 15.6. atlikus išsamų geriatrinį tyrimą sudaryti į pacientą orientuotą gydymo ir priežiūros planą;
 - 15.7. prioriteto principu sudaryti vartojamų medikamentų sąrašą;
 - 15.8. rekomenduoti tinkamą mitybą ir parinkti mitybos paramos būdą esant mitybos sutrikimui;
 - 15.9. rekomenduoti saugią ir funkcionalią aplinką, pritaikytą senyvam ar neįgaliam pacientui;
 - 15.10. įvertinti institucionalizavimo poreikį;
 - 15.11. sudaryti skiepų planą;
 - 15.12. mokyti savirūpos pacientus ir jų šeimos narius ar globėjus;
 - 15.13. įvertinti gebėjimą vairuoti senyvame amžiuje;
 - 15.14. prieš numatomą operaciją įvertinti perioperacinių komplikacijų riziką ir sudaryti paciento ikioperacinės ir pooperacinės priežiūros planą.
- 16. Gydytojas geriatras pagal savo kompetenciją turi įtarti, diagnozuoti ir gydyti šias ligas, sveikatos problemas bei geriatrinius sindromus:
 - 16.1. anemijas: geležies, vitamino B12 stokos anemiją, kitas mitybinės kilmės anemijas, ūminę pohemoraginę anemiją bei anemiją, sergant kitomis lėtinėmis ligomis, krešėjimo defektus;
 - 16.2. endokrinines ir medžiagų apykaitos ligas: hipotirozę ir hipertirozę, cukrinį diabetą, dislipidemijas, hiperurikemiją, metabolinį sindromą;
 - 16.3. nepakankamą mitybą, vitamino D ir vitamino B12 stoką, folio rūgšties stoką;
 - 16.4. nutukimą;
 - 16.5. kraujo tūrio sumažėjimą (dehidrataciją), elektrolitų pusiausvyros sutrikimus;
 - 16.6. organinius ir simptominius psichikos bei nuotaikos sutrikimus: kraujagyslinę demenciją, demenciją, sergant Alzheimerio liga ar kitomis ligomis, lengvą kognityvinį sutrikimą, lengvo ir vidutinio sunkumo depresijos epizodus, generalizuoto nerimo sutrikimus, delyrą, somatoforminę autonominę disfunkciją;
 - 16.7. Parkinsono ligą ir antrinę parkinsonizmą;

- 16.8. Alzheimerio ligą;
- 16.9. miego sutrikimus;
- 16.10. hipertenzines ligas;
- 16.11. išeminę širdies ligą: stabilią ir nestabilią krūtinės anginą, kitas lėtinės išeminės ligos formas;
- 16.12. plaučių emboliją;
- 16.13. širdies ritmo ir laidumo sutrikimus: supraventrikulinę tachikardiją, prieširdžių plazdėjimą ir virpėjimą, prieširdines ir skilvelines ekstrasistoles, atrioventrikulinę, kairiosios ir dešinėsios Hiso pluošto kojytės blokadą;
- 16.14. širdies funkcijos nepakankamumą;
- 16.15. cerebrovaskulines ligas: lėtinę smegenų išemiją, praeinančius smegenų išemijos priepuolius, insultą ir jo pasekmes, kitas cerebrovaskulines ligas bei jų padarinius, periferinių kraujagyslių aterosklerozę ir trombozę;
- 16.16. hipotenziją;
- 16.17. kvėpavimo sistemos ligas: pneumoniją, lėtinės apatinių kvėpavimo takų ligas, kitas lėtinės obstrukcines plaučių ligas, astmą, bronhektazes, emfizemą, lėtinį kvėpavimo nepakankamumą;
- 16.18. stemplės, skrandžio ir žarnų ligas: ezofagitą, gastroezofaginio reflukso ligą, stemplės opą, skrandžio opą, dvylikapirštės žarnos opą, gastrojejuninę opą, gastritą ir duodenitą, dispepsiją, lėtinį žarnų kraujotakos nepakankamumą, plonosios ir (ar) storosios žarnos divertikulinę ligą be perforacijos ir absceso, Clostridioides difficile enterokolitą, dirgliosios žarnos sindromą, funkcinį viduriavimą;
- 16.19. tulžies pūslės ir kasos ligas: lėtinį cholecistitą, lėtinį pankreatitą;
- 16.20. odos ligas: niežulį (idiopatinį senatvinį niežulį), dilgėlinę, medikamentų sukeltą odos bėrimą, eritemą, odos kserozę;
- 16.21. jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligas: reumatoidinį artritą, psoriazines ir enteropatines artropatijas, podagrą ir kitas kristalines artropatijas, osteoartritą, reumatinę polimialgiją, sausąjį sindromą (Sjogren'o), nugaros osteochondrozę, spondiliozę, spondilopatijas, dorsopatijas;
- 16.22. osteoporozę;
- 16.23. nervų šaknelių ir rezginių ligas: galvos skausmo sindromus, trišakio nervo neuropatiją, nervų šaknelių ir rezginių suspaudimą, tarpslankstelių diskų ligas, poherpetinę neuropatiją, polineuropatiją, neramių kojų sindromą;
- 16.24. šlapimo sistemos ligas: šlapimo takų infekciją, ūminį ir lėtinį cistitą, ūminį ir lėtinį (kanalėlių) tubulointerstininį nefritą, ūminį inkstų funkcijos nepakankamumą, lėtinę inkstų ligą;
- 16.25. šlapimo nelaikymą;
- 16.26. išmatų nelaikymą;
- 16.27. šlapimo susilaikymą;
- 16.28. seilių sekrecijos sutrikimus (kserostomiją);
- 16.29. orofaringinę disfagiją;
- 16.30. sarkopeniją;
- 16.31. eisenos ir judėjimo sutrikimus;
- 16.32. vestibulinės funkcijos sutrikimus, gėrybinį paroksizminį svaigimą;
- 16.33. apalpimą ir kolapsą;
- 16.34. lėtinį vidurių užkietėjimą;
- 16.35. senatvinio išsekimo (Frailty) sindromą;
- 16.36. lėtinio skausmo sindromą;
- 16.37. sepsį, nepatikslingos lokalizacijos bakterijų sukeltą infekciją;

- 16.38. simptomus ir požymius, susijusius su maistu ir mityba: anoreksiją, nepakankamą maisto ir vandens vartojimą dėl aplaidumo, nenormalų kūno masės mažėjimą;
 - 16.39. vaistų sukeltus organų pažeidimus ir būkles, nepageidaujamą vaistų poveikį;
 - 16.40. senyvo amžiaus paciento nepriežiūrą, prievartą (blogą elgesio sindromus);
 - 16.41. pozicinio raumenų suspaudimo sindromą;
 - 16.42. griuvimus;
 - 16.43. pragulas.
-

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1116](#), 2023-10-26, paskelbta TAR 2023-10-26, i. k. 2023-20926

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. birželio 26 d. įsakymo Nr. V-803 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 71:2017 „Gydytojas geriatras“ teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ pakeitimo